

เรื่อง เรือนขุนทรงราชผล (พลี สุภดิษฐ์)



รายละเอียด

บนถนนเทศบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่วัดเสด็จขึ้นมาจนถึงการประกากำแพงเพชร มีบ้านเรือนไทยเก่าแก่อายุนับร้อยปีจำนวนมาก เป็นโชคดีของกำแพงเพชร ที่บ้านเหล่านี้หนีจากไฟไหม้ใหญ่ที่กำแพงเพชร เมื่อวันที่ศุกร์ ที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖ ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีเถาะ ค.ศ. ๑๙๖๓ เวลาประมาณ ๑๐ น. เกิดไฟไหม้กำแพงเพชรครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ ไหม้บ้านเรือนบนถนนเทศบาลทั้งสายประมาณร้อยหลังคาเรือน

บ้านที่เหลืออยู่ที่ยังคงงามคือบ้านขุนทรงราชผล ตั้งอยู่เลขที่ ๖๗ ถนนเทศบาล ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๔๕๑ รองอำมาตย์ตรีขุนทรงราชผล (พลี สุภดิษฐ์) เกิดเมื่อ ๘ พฤษภาคม ๒๔๒๗ เป็นบุตรนายอ้น นางซุม เป็นชาวกำแพงเพชร โดยกำเนิดมีพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน ๗ คน รับราชการเป็นข้าราชการสังกัดกรมสรรพกร ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

เสด็จประพาสต้นจังหวัดกำแพงเพชรครั้งแรก พ.ศ.๒๔๔๙ ท่านมีอายุ ๒๒ ปี อาจยังได้ได้รับตำแหน่งขุนทรงราชผล เป็นสุภมาตราจังหวัดกำแพงเพชร (ตำแหน่งข้าราชการหัวเมืองตำแหน่งหนึ่ง ในปัจจุบันหมายถึงผู้ช่วยสรรพากรจังหวัด) และได้พบรักกับแม่หวีด รามสูต สาวงามเมืองกำแพงเพชร ซึ่งเป็นธิดาของหลวงพิพิธภัย และหลานสาวพระยารามณรงค์สงคราม เจ้าเมืองกำแพงเพชร และได้อาศัยบ้านหลังนี้เป็นเรือนหอครองรักกันมาจนกระทั่งมีบุตรธิดา ๓ คน คือคุณครูวัฒนา พันเอกพิเศษทวีป และนางประวัติ สุภดิษฐ์ ปัจจุบันบ้านหลังนี้เป็น

กรรมสิทธิ์ของนางกนกวรรณ เสี่ยงมศิลป์ (ศุภดิษฐ์) หลานครุวัฒนา ศุภดิษฐ์ นับอายุได้กว่าร้อยปี ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และตำนานแห่งความรักของขุนทรงราชพล และแม่หวีด คนงามเมืองกำแพง ในสายพระเนตรของพระพุทธเจ้าหลวง เมื่อคราสเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เมื่อปีพระพุทธศักราช ๒๔๔๙ เมื่อแม่หวีดถึงแก่กรรมเมื่อราวอายุ ๒๙ ปี ขุนทรงราชพลได้ครองตัวเป็นโสดมาตลอดชีวิตที่บ้านหลังนี้ จนถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๗ อายุได้ ๘๐ ปี

ลักษณะสถาปัตยกรรม ตัวเป็นเรือนปั้นหยา (เรือนไม้แบบยุโรป มุงหลังคาด้วยกระเบื้อง หลังคาทุกด้านชนกันแบบพีระมิด ไม่มีหน้าจั่ว) ผสมกับเรือนมะนิลา (เรือนมะนิลาเป็นเรือนหลังคาปั้นหยาและมีจั่วด้านหน้า ได้เริ่มมีให้เห็นอย่างประปรายในสมัยรัชกาลที่ ๕ ถ้าเป็นเรือนชั้นเดียวมักทำด้านหน้าเป็นเฉลียงทางเดิน (Colonade) ที่หน้าจั่วจะไม่มีลวดลายฉลุ) โดยตัวเรือนใหญ่เป็นเรือนปั้นหยา แต่มีมุขออกไปด้านหน้าเป็นห้องรับแขก ตามแบบฉบับของผู้มีฐานะในสมัยรัชกาลที่ ๕ ต่อรัชกาลที่ ๖ เป็นเรือนไม้สักทั้งหลังยกใต้ถุนสูงประมาณสองเมตร หน้ากว้าง ๗.๗ เมตร ลึก ๗.๗ เมตร ในอดีตจะมีเรือนชานต่อออกจากห้องรับแขก ซึ่งจะใช้เป็นเรือนครัวและห้องน้ำ และต่อจากเรือนชานจะเป็นเรือนปั้นหยาต่ออีก ๑ หลัง แต่เนื่องจากบ้านมีอายุมากกว่า ๑๐๖ ปี ทำให้บ้านมีสภาพผุพังไปตามกาลเวลา และได้มีการรื้อเรือนด้านหลังนอกชานออก ทำให้ปัจจุบันมีเรือนที่เป็นห้องนอนอยู่เพียง ๑ หลัง เท่านั้น บนบ้านหลังนี้ด้านหลังเป็นห้องนอนของขุนทรงราชพล มีบ้านประตูเป็นบานเพี้ยม เปิดได้ทุกบาน แบบของประตูบานเพี้ยมเป็นแบบฉบับดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมมะนิลา คือ ด้านบนเป็นบานเกร็ด ด้านล่างเป็นฝาปะก้นมีลวดลายงดงาม มีธรณีประตูสูง ประมาณ ๖ นิ้ว ฝาบานตีตามขวางตามแบบเรือนทั่วไป พื้นเป็นไม้ขนาดหนาประมาณ ๑ นิ้ว หน้ากว้าง ราง ๑๐-๑๒ นิ้ว มีบันไดขึ้นลงทั้งสองด้าน ภายในมีเตียงเหล็กก็อายุกว่าร้อยปีอยู่สองหลัง เก็บรูปที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ไว้อย่างมากมาย ขอขอบคุณอาจารย์สุมาลี เกตุเจริญ หลานสาวผู้ดูแลบ้านหลังนี้มานานแสนนาน

คำสำคัญ : เรือนโบราณ, ขุนทรงราชพล (พลี ศุภดิษฐ์)

ที่มา : สันติ อภัยราช. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการอบรมมัคคุเทศก์ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร.

กำแพงเพชร: เทศบาลเมืองกำแพงเพชร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-06

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1355&code_db=610007&code_type=01